

PRAVAŠKI ZADNJI VLAK?

Iako ga samo neznalice i protivnici proglašavaju ideologijom XIX. stoljeća ili nesuvremenim i okoštanim oblikom u kojem se manifestiraju ostatci ostataka hrvatskog nacionalizma (onoga čijom se političkom kliničkom smrću Naš Predsjednik, Vođa i Prorok, Doktor Ivo Sanader tako neukusno hvalio na Oxfordu), organizirano je pravaštvo od svoje obnove 1990. dalo malo dokaza svoje životne snage i primjenljivosti u suvremenome društvu. Makar se je u idejnome smislu u dijelovima hrvatske političke emigracije nakon Drugoga svjetskog rata zapravo razvilo i sazrelo, ono je u organizacijskom pogledu u Hrvatskoj objektivno na političkoj i uopće društvenoj margini. Nema sumnje da su za to najodgovorniji prvaci stranaka koje su nosile i nose pravaško ime.

Doduše, brojni osobni sukobi, rascjepi i raskoli – koji, uostalom, obilježavaju čitavu povijest pravaške politike – nisu samo ilustracija te trajne boljke, nego su dijelom i posljedica privlačnosti pravaške misli (jer, oko neprivlačnih ideja i neizazovnih misli nema nikakva prijepora!). No, unatoč tomu nema isprike za to što su ti prvaci u prethodnih dvadesetak i nešto godina sveli pravaštvo na ono što mu je često zapravo tek karikatura, a nekad i potpuna negacija: verbalni radikalizam, kulturni indiferentizam, isprazno trabunjanje o desničarskim mitologemima, koketiranje s vjerskim ekskluzivizmom, budalasto šepirenje u crnoj odjeći i ikonografija koja s hrvatskom predajom i pravaškom baštinom nema ništa zajedničko. Usporedno s time organizirano je pravaštvo od obnove do danas najčešće bilo predmet jeftine trgovine i političke konjunktura: paktiralo se i koaliralo sa svakim bez obzira na programe i načela, i ako je na hrvatskome političkom tržištu išta bilo sigurno, onda je bilo sigurno samo to da će Žarko Puhovski i dalje, bar dva puta tjedno, na javnoj televiziji autoritativno tumačiti baš svaku prirodnu i društvenu pojavu, i to da će pravaškim vijećnicima i zastupnicima rasti zazubice za javnim poduzećima, pogodovanim poslovima i kojekakvim sitnim sinekurama.

Zato se na svakom koraku od pristojnih ljudi moglo čuti da organizirano pravaštvo krajem XX. i početkom XXI. stoljeća nije zaslužio da se na nj potroši i jedna riječ. To je glavni razlog da je i nedavno isključenje Ante Đapića iz Hrvatske stranke prava prestalo biti viješću nakon svega nekoliko sati. Izostali su čak i komentari poput onih koji su priličniji polusvijetu: kad bordel slabo posluje, ne mijenjaju se plahte, nego nešto drugo. No, kad se ima na umu kakve statutarne ovlasti u Hrvatskoj imaju stranačka vodstva, i kako je teško u njihovo funkcioniranje uvesti čak i elementarnu pristojnost, a kamoli demokratska pravila i običaje, možda činjenica da je stranku morao napustiti njezin skoro dvadesetljetni predsjednik, i da se on pritom nije odlučio na pravni lijek (jer dobro znade da je od njega u stranci što ju je stvorio po svom obličju korist kao od lanjskoga snijega!), ali i da uslijed toga nije došlo do krupnijih previranja u stranci, možda taj događaj i nije tako nevažan.

Đapićevo isključenje pred vodstvo Hrvatske stranke prava stavlja nove obveze i povećanu odgovornost: Danijel Srb napokon može biti predsjednik stranke u punome smislu riječi i više ne će imati izgovora za neuspjeh. No, taj događaj stavlja u novi položaj i ostale prvake stranaka i strančica kojima je HSP prirodan i logičan nazivnik: ne može više Đapićeva osoba biti izlika za neodgovorno ustrajanje u vlastitim promašenim projektima i za nojevsko guranje glave u pijesak pred dramatičnim prilikama u kojima se kao narod i država nalazimo.

Prve vijesti nisu ohrabrujuće: na jednoj su strani oni što šute (krivo misleći da je svaka šutnja znak mudrosti!), a na drugoj oni što govore na način da ne uspijevaju prikriti kako im Đapić nedostaje više nego što nedostaje svojoj bivšoj stranci. On je dosad bio oslonac i opravdanje njihova postojanja, pa sad kad ga nema, spekuliraju o mutnim, podzemnim razlozima i motivima Đapićeva isključenja, ili zazivaju poslijeizborne koalije i postizborne svepravaške sabore. A kad ne bi bio smiješan, kao što je uvijek smiješna hinjena naivnost, bio bi taj optimizam potonjih divan. Samo, tko će od njih i od nas uopće preživjeti iduće izbore...

Tomislav JONJIĆ

IZ SADRŽAJA

GAY USTANAK U HRVATSKOJ?	2
<i>Josip Ljubomir BRDAR</i>	
LUSTRACIJA I DVADESETOGODIŠNJE ISKUSTVO HRVATSKE DEMOKRACIJE. 6	
<i>Željko KULIŠIĆ</i>	
NAŠ NUTARNJI SVIJET (10)	8
<i>Maja RUNJE, prof.</i>	
SAVJET LIJEČNIKA	8
<i>Dr. med. Drina BLAŽEKOVIĆ-SOJČIĆ</i>	
ZDRAVSTVENI ODGOJ I KATOLIČKA CRKVA	10
<i>Prof. dr. Branimir LUKŠIĆ</i>	
PLEHAN: POSJET BOSANSKOJ POSAVINI NEKADA I SADA (I.)	11
<i>Dr. Vjeko Božo JARAK</i>	
TRIVIJALNA HISTORIOGRAFIJA U HRVATA (IV.)	15
ŠVICARSKI PRIJATELJ HRVATSKE: FRAGMENTI O JEANU HIRTU	19
<i>Tihomir NUIĆ</i>	
O LJUDIMA I ŽIVOTU PREMA KNJIŽEVNOM DJELU MILE BUDAKA (I.)	24
<i>Maja PAVELIĆ RUNJE</i>	
BILJEŠKA JEDNOGA HRVATSKOG ČASNIKA O LIKVIDACIJAMA NA KRIŽNOME PUTU	26
<i>Dr. Augustin FRANIĆ</i>	
MOJ OTAC, PUKOVNIK DELKO BOGDANIĆ (I.)	27
<i>Ivan VUKIĆ</i>	
IVAN KOZLICA: KRVAVA CETINA. MASOVNI POKOLJI U CETINSKOME KRAJU I POLJICIMA U DRUGOME SVJETSKOM RATU	32
<i>Dr. sc. Anđelko MIJATOVIĆ</i>	
USTAŠE NA JADRANU – PREŠUĆENI HISTORIOGRAFSKI DOGAĐAJ	37
<i>Tomislav JONJIĆ</i>	
STARA GRADIŠKA - PAKAO SRPSKOGA LOGORA 1991. GODINE	42
<i>Dr. sc. Anđelko MIJATOVIĆ</i>	
IN THIS ISSUE	47
IN DIESER AUSGABE	48